

In memoriam emeriitprofessor Kaljo Valgma

29.04.1931–11.09.2015

Meie hulgast on lahkunud üks Eesti kardioloogia alusepanijatest professor Kaljo Valgma.

K. Valgma sündis Raplamaal, keskkooli lõpetamise järel valis mitmekülgsete annetega noormees arstiõpingud Tartus. 1955. aastast, pärast arstidiplomi saamist töötas ta arstina Tartus, tegeledes sisehaiguste, laborimeditsiini ning radioloogiaga. Järgnesid aspirantuuri-aastad Tallinnas Eksperimentaalse ja Kliinilise Meditsiini Instituudis ning kandidaadiväitekirja kaitsmine. Tolleaegsetes tingimustes erakordselt kiiresti järgnes andekal ja töökal teadlasel ka teise väitekirja kaitsmine, mis toimus 1970. aastal Moskvas. Alates 1963. aastast olid tema töökohustused seotud Tartu Ülikooliga. 1996. aastal K. Valgma tol ajal kehtinud reeglite kohaselt emeriteerus, kuid jätkas tegevust nii praktilise kardioloogina kui ka lektorina arstide täienduskoolituse kursustel. K. Valgma oli Tartu Ülikooliga seotud nii üliõpilasena kui ka hiljem juba assistendi, dotsendi ja professorina – kõigil neil töökohtadel andis ta olulise panuse oma eriala ja *alma mater*'i arendamisse.

Ta oli üks neid õnnelikke inimesi, kes alustas arstitööd perioodil, mil kogu maailmas hakkasid suurest sisehaiguste distsipliinist eralduma alameditsiinalad. Ühe alameriala – kardioloogia – esimeste loojate hulka Eestis kuulus ka professor Valgma. Tema teadustöö oli seotud mitmete oluliste süda-

mehaiguste valdkondadega nagu südame isheemiatõve epidemioloogia, kardiovaskulaarsete riskitegurite esinemise seaduspärasused, arteriaalne hüpertensioon, reuma, reumatoidartriit, südame mitteinvasiivsed uuringud, müokardiidi diagnostika ja ravi.

Lisaks suurele hulgale teadusartiklitele kirjutas ta 5 erialast monograafiat, 5 õppevahendit ning hulgaliselt populaarteaduslikke brošüüre ja käsiraamatuid. Samuti kirjutas ta mitmed „Eesti entsüklopeedia“ artiklid. Ta oli mentorina paljude teadlaste arengutee alguses: kas juhendajana või oponendina 15 väitekirja valmimisel ja kaitsmisel ning mitmete üliõpilasuuringute juhendaja ja heatahtliku retsensendina.

Populaarse õppejõuna õpetas ta paljude aastate vältel üliõpilastele sisehaigusi, röntgendiagnostikat ja kardioloogiat.

Oluline on märkida tema olulist osa Eesti sisearstide, sh kardioloogide täienduskoolituse organiseerimises. Prof Valgma oli aastatel 1985–1993 TÜ arstide täienduse ja spetsialiseerumise teaduskonnas kateedri juhataja.

Mitmekesine oli prof Valgma tegevus tervishoiu juhtimisel: tema initsiatiivil asutati 1974. aastal TRÜ meditsiini kesklaboratooriumis kardioloogiasektor, ta oli üks Tartu Kardioloogiakeskuse asutajaid ning selle esimene juhataja ja teaduslik juhendaja.

Aastatel 1983–1989 oli ta Eesti Kardioloogide Seltsi esimees.

Kaks aastat tagasi osales ta Eesti Kardioloogide Seltsi 50. juubeli puhul tehtud ajalookokkuvõtte ning kroonikafilmi loomisel. Tagasihoidliku ja suure eruditsiooniga inimesena ei soovinud ta kunagi trügida esiplaanile, kindlasti oleks võinud avalikku tunnustust isiklikku tööpanust arvestades rohkem olla.

Viimastel aastatel pühendus ta täielikult kodule ja perekonnale. Suurt naudingut pakkus talle muusika kuulamine. Memuaaride kirjutamine oli viimasel perioodil üks professori endale võetud kohustusi, aga kahjuks jäi see töö 11. septembril pooleli.

Kolleegide ja õpilaste nimel
Jaan Eha